

קונטרס
ליקוטים להמראי מקומות
ללקוטי שיחות

תולדות

ג' (תשנ"ב)

מאגר תוכנות
116115

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה
417 טראי עוועניו ברקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה
שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ליקוט מהספרים שצויין להם בהש"מ דליקוט וירא

הערה 1 ... וראה ב"מ פז, א¹.

(1) ועדיין היו מרננים ואומרים אם שרה הבת תשעים שנה תלד אבדהם בן מאה שנה יליד מיד נהפך קלסתר פניו של יצחק ונדמה לאברהם פתחו כולם ואמרו אברהם הוליד את יצחק.

הערה 2 ראה עדיות פ"ב מ"ט¹ ובפירוש הרמב"ם שם².

(1) הוא היה אומר האב זוכה לבן בנוי ובכח ובעושר ובחכמה ובשנים.

(2) הנוי היופי ושנים מחייו. כלומר שיהיו ימי חייו קרוב מחיי אביו ... ואלה הדברים נוהגים על הרוב וכן רוב דברים הטבעיים הם על הרוב וכן על הרוב שהאדם כשהוא בעל מוס הוא מורישו לבנו.

הערה 5 ראה שער האמונה פל"ב (באו"א קצח)¹!. וכד"ה החודש תרנ"ד (קחת תשכ"ג) שהקושי הוא מצד שבקי"ס הי' חיבור למעלה מהשתלשלות והשתלשלות². וראה מאמרי אדה"ז: תקס"ג ע' שסו³. תקס"ה ע' רלה⁴.

(1) שקשה לזווגם כקי"ס דוקא דהנה בקי"ס נאמ' הפך ים ליבשה כן' דהיינו ע"ד הנ"ל כמו שהמים היו מקיפים על הארץ ושרשם למעלה היינו ענין שמים שקדמו לארץ בסדר השתלשלות וא"כ כאשר הפך ים ליבשה זהו כמו שצוה יקונו המים כו' וירדו למטה שהגבוה הושפל וירד למטה להיות התגלות היבשה שהוא הארץ למעלה שזהו הגבהת השפל שעלה למעלה וכך הי' בקי"ס שהפך ים ליבשה הרי הים שהוא הגבוה הושפל למטה להיות התגלות היבשה בתוך הים... וע"כ אמר שקשה לזווגם כקי"ס לפי שנס דקי"ס היה קשה מכל הנסים מפני שקשה הדבר מאד להשפיל הגבוה ולרומם ולהגביה הנמוך ברגע אחת

(2) דהנה אמרו רז"ל קשה לזווגם כקרי"ס וצריך להבין מהו הקושי בקריעת ים סוף. אך הענין דבקרי"ס הי' גילוי למעלה מהשתלשלות בסדר השתלשלות עד שנשתנה הטבע וזהו קשה כביכול ולא משום שעצם הענין הי' קשה ח"ו שהרי הוא ברא את הטבע וממילא גם שינוי הטבע אינו שייך בזה קושי ח"ו, אלא מפני שזהו שינוי מכפי שנתהווה בתחילה נקרא זה קשה כביכול, והיינו דהשתלשלות מצ"ע דהיינו ענין בריאה יש מאין אינו קשה, וגם למעלה מסדר השתלשלות אינו קשה, אבל שיאיר בחי' זו למעלה מהשתלשלות בהשתלשלות זהו בחי' קשה כביכול,

(3) שא"א להפך סדר השתלשלות שהוא שיהפך הי"ס ליבש"ה כו' בלתי שיומשך המשכה חדשה מלמעלה מן סדר המשכ' ההשתלשלות כו', ולזה כשנצטרך להפ"ן הי"ס ליבש"ה, שהוא היפך סדר ההשתלשלות, כתי' הריס את מט"ן, שהמט"ה הוא המשכה של סדר ההשתלשלות.

(4) וכנודע שבדרך ההשתלשלות בוקע או"י דיושר את העגול' וקורעו בג' קרעים בלבד היינו בג"ר דעגולים בחי' חכ"ד דעגולים כו' אבל זה הי' נס דקי"ס שנעשה דבר חדש שלא הי' בהשתלשלות העולמות דהיינו שנקרע לי"ב קרעים ונתבטל לגמרי מפני ישראל הוא א"י דיושר שכבש אותו לגמרי כנ"ל ועי"ז שכשזהו לי"ב קרעים

שהוא או"ח דעגול"י שנתבטל לגמרי מפני או"י דיושר עד שאו"י דיושר מושל עליו.

הערה 10 ראה זח"ב קע, ריש ע"ב¹. מכילתא בשלח יד, כח². ילקוט ראובני שם, כז³.

(1) אלא בזמנא דישראל אעברו לגבי ימא ובעא קב"ה-למקדע לון ימא דסוף אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרים ובעא דינא מקמי קב"ה. אמר קמיה מאריה דעלמא אמאי את בעי למעבד דינא על מצרים ולמקדע ימא לישראל הא כולהו חייבין קמן וכל ארחך בדינא וקשוט. אלין פלחי כו"ם ואלין פלחי כו"ם. אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות. אלין אושרי דמין ואלין אושרי דמים. בההיא שעתא הוה קשה קמיה למעבר על אורח דינא.

(2) והיו מלאכי השרת תמהים לומר בני אדם עוברי חמנים מהלכים ביבשה כתוך הים.

(3) ויש משה את ידו על הים וגו' בזימנא דישראל אעברו לגבי ימא בא דה"ב שר של מצרים ובעא דינא מקמיה הקב"ה. אמר רבש"ע אילן עע"ז ואילן עע"ז אילן בג"ע ואילן בג"ע אלו ש"ד ואלו ש"ד. בההוא שעתא קשיא קמיה הקב"ה אותו דינא וכו'.
הערה 12... ראה לקו"ש ח"ג פ' בא¹.

(1) דאס מיינזט אז ביי מכת בכורות האט מאיר געווען די עצמיות'דיקע אהבה פון דער אויבערשטן צו אידן, אזא אהבה וואס איז העכער פון אלע טעמים און אלע חשבונות. און מצד דער אהבה עצמית, איז אפילו ווען שכל פרעגט "מה נשתנו אלן מאלו", "הלא את עשו ליעקב" - זיי זיינען דאך ביידע גלייך - זאגט אבער דער אויבערשטער: "וואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי"...

...עס האט אבער געמוזט זיין אז אידן זאלן האבן אן אות. דער ביאור איז דעם:

אלע ג-טליכע המשכות וואס קומען מלמעלה ווערן נמשך נאר דורך דער עבודה פון אידן דא למטה. אויך די גילויים פון למעלה מהשחלשות, ...

...דערפאר איז אויך דער צייכן אויף די אידישע הייזער אין דער זאכט פון מכת בכורות באשטאנען - דס מילה און דס פסח,

הערה 16 ראה לקו"ת ואתחנן ה, א¹.

הנה ע"ס דקדושה וכנגד זה עשר כתרי מסאכותא והם זה לעומת זה אברהם חסד דקדושה וישמעאל חסד דלעומת זה. ופי' אברהם שיצא ממנו ישמעאל שיצא ונפרד ממנו בפירוד הסיגים מן הכסף כו' יצחק גבורה דקדושה וכנגדו גבורה דקליפה. אבל אין ישמעאל כנגד יצחק. כי אין ביכולת כל מידה שבלעומת זה להיות מנגד רק למדה שכנגדו בקדושה.

הערה 17... וראה ס' הליקוטאים (הצ"צ) ערך ישמעאל¹.

(1) ישמעאל הוא בחי' חסד דקליפה דהיינו בחי' ההתפשטות שלו גדולה מאד וכמ"ש בו בישמעאל ידו בכל ויד כל בו. פי' ידו בכל וח"א הוא יהא צריך לכולא ר"ל שצרכיו מרובים ההיפך ממידת ההסתפקות.

הערה 22... וראה גם רד"ק כאן¹. בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 112 ואילך².

(1) ואלא תולדות יצחק, זכר תולדות ישמעאל ונחלתם בדרך קצרה ועתה בא לזכור תולדות יצחק עם הקורות שקדוהו בארוכה ותולדותיו

(2) וויבלד אז רש"י נעמט אן, אז מיטן ווארט "תולדות" קענען געמיינט ווערן אויך די מאורעות פון א מענטשן (ישוביהם וגלגוליהם), האט דאך רש"י געקענט לערנען אז אויך מיט "תולדות יצחק" ווערן געמיינט זיינע מאורעות וואס שטייען בסמיכות צו "ואלה תולדות יצחק".

הערה 26... וראה לקו"ש חט"ו ע' 194¹.

(1) סיי ישמעאל און סיי עשו, זייענדיק "תולדות" פון אברהם און יצחק, איז... אין זיי פארבינדן "כח האב" ובפרט אז צדי ים "דומין לבוראן", איז דא א קדושה (נצחית) אפילו במעשה ידיהם, ועל אחת כמה וכמה אין זייערע "תולדות"; דאס הייסט, אז אין זיי ברענגט זיך ארויס ענינו (וקדושתו) פון אברהם ויצחק – נאר ווי קדושת אברהם ויצחק ווערט נמשך און טוט אויף חוץ פון תחום הקדושה (אין דעם "ארט" וואס "יצא ממנו")

הערה 27... וראה לקו"ש שם ע' 194 ואילך¹.

(1) ביי ישמעאל'ן איז דאס געווען אין אן אופן וואס האט אים געבראכט צו תשובה טאן, אבער מאידך, איז ער אפילו נאך זיין תשובה געווען אין ציין פריערדיקן גדר, אין זיין העדר השייכות צו אברהם'ען;

הערה 28... וראה תניא ספ"א¹, שערי אורה פורים (צב, א)².

(1) משא"כ נפשות אומות עובדי גילולים הן משאר קליפות שמאות שאין בהן טוב כלל כמ"ש בע"ח שער מ"ט פ"ג וכל טיבו דעבדין האומות עובדי גילולים לגרמיהו עבדין וכדאיחא בגמרא ע"פ וחסד לאומים חטאת שכל צדקה וחסד שאומות עובדי גלולים עושים אינן אלא להתייהר כו';

(2) ובכל זה יובן מה שפיקר קידם התורה ומצוות תלוי בישראל דוקא ולא בעכו"ם שהרי עכו"ם שמניח תפילין ועוסק בתורה אינו ממשיך כלום (רק ז' מצות ב"נ לבד) וגם במצות הצדקה שנאמר צדקה תרומם גוי היינו לישראל דוקא ואדרבא כתיב וחסד לאמים חטאת... אך מפני שלא נצטוו על הצדקה וחסד ע"פ התורה רק מה שעושים חסד מצד טבען הרי אמרו בזהר דכל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין.

הערה 29... וראה גם כלי לקר עה"פ¹. (ובאוה"ת – כרך א – כאן²).

(1) ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אע"פ שאמר שהי' בן אברהם מ"מ הוצרך לומר אברהם. הוליד את יצחק לפי שנא' בישמעאל בן אברהם אשר ילדה לו הגר המצרית הרי שהזכיר ל' בן אצל אברהם אבל התולדה תלה בהגר הוצרך לומר כאן שתואר הבן והתולדה הכל מתייחס אחר אברהם.

הערה 31... וראה הנסמן בלקו"ש שם ע' 197 הערה 158¹.

(1) ראה אוה"ת וירא צג, ב לקולו"צ לזהר כרך ב' ריש ע' שצט.
ועוד. וראה ספרי האזינו וברכה דלעיל הערה 10. שבת יא, רע"א
וברש"י שם (אבל ראה ר"ת שם. זח"ב יז, רע"א ובהנסמן בנצוצי
זהר שם. בחיי נצבים ל, ז. ועוד).

הערה 33... וראה זח"ג רמא, א¹.

(1) אמר ר"מ הלל ושמאי דאתון חד מסטרא דרחמי וחד מסטרא
דדינא דאינון חסד וגבורה דרבינן דאברהם ויצחק.

הערה 41 משנה ריש תענית¹. לקו"ת שם². תו"א קז, ב³.
סה"מ חקס"ב ע' לב ואילך⁴. ובכ"מ.

(1) מאימתי מזכירין גבורות גשמים.

(2) כמו גבורות גשמים שמזכירין הגשם באתה גבור לפי שמטר
יורד בגבורה הגם שהגשם הוא מרוה את הארץ ומולידה ומצמיחה ונותן
זרע לזורע ולחם לאוכל כו' אלא שגבורתו היא במה שיורד טיפין
טיפון שצ"ל בהתחלקות לטיפין רבים שלא ישטף ויעשה מבול
ולא לתוהו בראה כו' ולשבת יצרה בבחי' כלים הוא דוקא בבחי'
גבורות כדי שיהיה יכולת בכלי לקבל וכו'.

(3) וכמו ענין גבורות גשמים שיורדים בגבורה או לקיים
המציאות בלתי יאמר ויכלה כי ענין הדבש המכווץ כו'. וזה לא יהי'
ע"פ הרוב כ"א מבחי' הגבורות דוקא.

(4) למה נקראים גבורות גשמים והלא חסדים המה... אך הענין הוא
להיות כי עיקר החיות הוא מבחי' גבורה שבחסד. פי' כי החסד הוא
השפע עצמה של המשפיע ולא הי' ביכולת המקבל לקבלה כולה כיחד. כי
הי' מתבלבל לגמרי אבל לאחר שיתחלקנה לחלקים קטנים וקצרים יוכל
מעט מעט לקבל עד שיקבל כולה וכמו טיפי המטר.

הערה 44 ראה ר"ה כב, ב¹.

(1) כל מילתא דעבידא לאגלויי לא משקרי בה אינשי

הערה 45 ראה לקו"ת ד"ה אלה פקודי ס"ד¹. ד"ה ויקם עדות
ה' ש"ח². לקו"ש שופטים תשל"ז ס"ה³.

(1) כי הנה עד"מ ענין עדות ועדים שהיא הגדה הנאמנת אין שייך
אלא על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל ע"ז צריך עדות שיעידו ע"ז אבל
על דבר הנגלח אין צריך ואין שייך עדות.

(2) דהנה עדות הוא על דבר הנעלם, דעל דבר הגלוי אין צריכים
עדות שהרי הדבר הוא גלוי לכל, ואף גם על מילתא דעבידא לגלויי
אין צריכים עדות גמורה שהרי סוף כל סוף יתגלה הדבר, ומאחר
דעבידא לגלויי הנה גם בעת העלמו אינו נעלם לגמרי, ואין
צריכים עדות גמורה אלא על דבר הנעלם לגמרי שהעדים מגלים את
הדבר ולולא העדאת העדים הי' הדבר נשאר בהעלמו.

(3) דער אלטער רבי איז מבאר בארוכה, אז עדות איז שייך נאר
"על דבר הנסתר ונעלם מעיני הכל". אבער אויף א דבר הנגלה דארף
מען ניט (און עס איז ניט שייך) דער ענין פון עדות...
אין רוחניות מיינט עס: אויף דעם וואס דער אויבערשטער איז
מחי' אלע עולמות (בלשון הזהר והחסידות: ממלא כל עלמין) דארף

מען קיין עדות נישט האבן, וויל דאס איז א דבר הנגלה... דער ענין פון עדות איז אויף עצמותו יתברך. וואס איז העכער אויך פון סובב כל עלמין, ער איז אינגאנצען נישט בגדר פון שכל: און ווי באלד עצמותו ית' איז א דבר הנעלם לגמרי, איז אויף דעם שייך און נויטיק דער ענין פון עדות אויף צו מגלה זיין עצמותו ית'.

הערה 46... זח"ג קכט, א. וראה שם דפס, א¹.

(1) האי עינא כד אשגח בזעיר אנפין אנהרן כלהו בחדו. עינא דא הוא כלא ימינא ליח ביה שמאלא.

הערה 50 ר"ה אגה"ת פ"י ורפ"א¹.

(1) ומי שא"א לו בכל לילה עכ"פ לא יפחות מפעם א' בשבוע לפני יום השבת כנודע ליודעים שהשבת היא בחי' תשובה עילאה ושב"ת אותיות תש"ב אנוש כי בשבת היא עליות העולמות למקורם כו' ובפרט תפלות השבת וד"ל...

... ואמנם להיות בלבו ההכנעה היא בחי' תשובה תתאה כנ"ל וגם השמחה בה' שתיהן ביחד. כבר מילתא אמורה בלק"א ס"פ ל"ד. כמ"ש בזוה"ק חדרה תקיעא בלבאי מסטרא דא וכו'.

הערה 60... וראה לקוטי דיבורים ח"א ע' כב ואילן¹.

(1) שאל אחד לכאורה התילוק בין קודם פטרבורג לאחר פטרבורג שקודם פטרבורג הי' גילוי אור, ואח"כ הותחל ענין ההשכלה... מהות ועצמות פון רבי'ן איז קודם פטרבורג און אחר פטרבורג גלייך, כמובן האט פ"ב פועל געווען און ממשיך געווען א עילוי גדול ויא על דרך דער עילוי וואס ווערט אין א נשמה בירידתה למטה להתלבש בגוף, וואס דאס איז דאך א גלות ושבי' פאר דער נשמה, אבער אז די נשמה פירט דורך די כוונה העליונה אין ירידת הנשמה בגוף, איז דאס דאך א עילוי נעלה ומופלג בעצם מהותה, און אין דעם עילוי איז געווען דער רבי נאך פטרבורג, אבער אין דעם גילוי עצמו לגבי הזולת דאס הייסט לגבי התלמידים והחסידים איז קודם פטרבורג ואחר פטרבורג על דרך וויא משה רבינו קודם שהוכרת למסורה ואחר שהוכרת למסורה

הערה 64... וראה מפרשים למגלת אסתר ו, ט¹.

(1) רש"י ונתון הלבוש והסוס על יד איש. ואת הכתר לא הזכיר שראה עיני של מלך דעה על שאמר שיתנו הכתר בראש אדם.

אכן עזרא ואשר נתן כתר מלכות בראשו. יש אומרים שהרגיש שחר' המלך על כתר המלכות בעבור כבוד המלכות על כן אמר ונתון הלבוש והסוס ולא הזכיר הכתר והנכון בעיני שו"ה בראשו שב'על' הסוס כי יש סוס של מלך ששימו כתר מלכות בראשו כאשר ירכב עליו המלך ואין אחד מעבדי המלך רשאי לרכוב עליו וזה דבר ידוע.

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

ליום הבהיר ר"ח כסלו

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ויהי רצון שיראה הרבה נחת מתלמידיו חסידיו ומכלל
ישראל וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת
ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה.